DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2021-11-21 17:38
Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/ledare/kolumner/overtygelser-spelar-roll/

LEDARE

Ledare: Övertygelser spelar roll

PUBLICERAD 2009-03-11

Kolumnen: Hans Bergström om socialdemokratiska värderingsklyftor.

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

Skaffa nyhetsbrev

Eva Franchell har med rätta prisats för sin bok ”Väninnan”. Franchell har sin politiska utsikt rätt långt till vänster i utrikespolitiken. Men hon är framför allt en besökare i den politiska maktutövningens värld, nyfiken och sensibel att identifiera dess koder. Hennes porträtt av Anna Lindh är kärleksfullt. Bland mycket visar det en politiker med övertygelser och med tillräcklig självkänsla för att våga ta politiska risker. Anna Lindh var också ett av alltför få välutbildade svenska statsråd.

”Väninnan” innehåller så mycket utöver utvisningen av terrorister till Egypten, som medierna fokuserat på. Den visar till exempel hur synen på skolan skär rakt igenom socialdemokratin. ”Anna och jag pratade jättemycket om skolan, vi är osams om betygen (hon är för, jag är emot) men överens om att den socialdemokratiska skolpolitiken är svag.” Jag vet av egna samtal med Anna Lindh att hon tillhörde den rätt stora krets av ledande socialdemokrater som menar att partiet vandrat fel i skolpolitiken sedan Erlanders dagar.

Anna Lindhs sista veckor upptogs av folkomröstningen om EMU, där hon var en ledande förespråkare. Den 26 augusti 2003 publicerar Anna Lindh och Carl-Henrik Svanberg gemensamt en artikel på DN Debatt. Den följs av en pressträff med utrikesministern och Ericssonchefen. När Svanberg anländer hälsar han sin medskribent med en kindpuss i luften. DN:s alltid alerte Sven-Erik Sjöberg fångar mötet på bild.

Franchell fortsätter: ”Bilden publiceras i Dagens Nyheter nästa dag. Socialdemokraternas utrikesminister omfamnar storfinansen. Den bilden blir mer än vad arbetarrörelsen tål. Och statsrådsberedningen och partiledningen som trodde att kombinationen Lindh-Svanberg skulle lyfta ja-kampanjen! . . . Men partistrategerna hade väl fel. Arbetarrörelsen vill inte ha samarbete, den vill ha klasskamp.”

”När Anna Lindh inleder sin turné i Östergötland kallas hon kapitalistlakej på insändarsidorna.”

Ericsson bidrar med en export från Sverige på 109 miljarder kronor. Denna världskoncern har bara fyra procent av sin försäljning i Sverige, men 26 procent av sina anställda. Det gör 20 000 anställda i Sverige, vartill kommer att företaget bildar ett omistligt centrum för det svenska IT/Telecom-klustret. En stor del av de 28 miljarder kronor som Ericsson satsar på forskning och utveckling under ett år investeras i Sverige.

Carl-Henric Svanberg, som jag lärt känna under två års arbete i Globaliseringsrådet, är en utomordentligt klok och vidsynt företagsledare. Han känner starkt för Sveriges framtid och engagerar sig för den på många sätt, bland annat som styrelseledamot i Uppsala universitet. Ericssonaktien är en viktig placering för svenska folkets pensionsfonder.

Men för den vänstra delen av socialdemokratin är det en ideologisk förolämpning att en ledande socialdemokrat uppträder tillsammans med Ericsson-chefen.

Eva Franchells beskrivning säger något väsentligt.

Motsättningarna inom ett stort parti som det socialdemokratiska grundas i stor utsträckning på genuina ideologiska skillnader. De kläs ofta i speltermer. Dels därför att medierna älskar att beskriva politiken som cyniskt spel. Dels därför att partiaktiva hellre talar om de taktiska mål de har gemensamt – främst att vinna nästa val – än om de övertygelser som splittrar.

Inom skolpolitiken finns en stark vänstergruppering som ogillar att Mona Sahlin är för mer betyg och positiv till friskolor.

Den starka partireaktionen mot att Sahlin uteslöt koalition med vänsterpartiet kom från krafter som i sak står Lars Ohly nära. De är, med Skånes partidistrikt i spetsen, emot hård statlig budgetdisciplin, misstror Sahlin för att hon hyllat entreprenörer och anser, som den insiktsfulla reportern Ann Tiberg beskriver det, ”att rådslagsmaterialet handlat för mycket om plikt och för lite om rätt”. En vänsterman som Göran Greider finner att partiledningen har varit för USA-, Israel- och EU-vänlig, satsat för mycket på budgetdisciplin, ägnat sig åt ”ytligt entreprenörssnack” och inte formulerat ”en mer grundläggande marknadskritik” (Newsmill 2/3).

Detta handlar om meningsmotsättningar i sak. Partiledarens naturliga bundsförvanter bland ”gråsossarna”, i bland annat skolfrågan (där LO länge har varit vettigare än partiet), stöts samtidigt bort av Sahlins samarbete med miljöpartiet samt hennes starka intresse för olika rättighetsfrågor för minoriteter. Även detta handlar om perspektivskillnader i sak, med kärnkraftsfrågan som viktig vattendelare.

Mona Sahlins problem som partiledare går betydligt djupare än till maktspel, taktikupplägg och hennes person. Politiken är inte bara cynisk. Övertygelser spelar roll. Det är helt enkelt svårt att forma ett trovärdigt alternativ med en rörelse som inte vill följa ledaren mot mitten, i förbund med gröna som är emot tillväxt och kommunister som är emot marknadsekonomi. Skyll inte det på Sahlins förmåga.

TEXT

Hans Bergström

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt